

Javorniški Mesečnik

Interno glasilo Astronomskega društva Javornik
www: <http://www.adj.si>, email: info@adj.si

Številka 305, Letnik XXVI, Junij 2025
ISSN 1581-1379

Članarina

Prosimo vse člane društva, ki tega še niste storili, da plačate članarino za letošnje leto. Članarino plačajte na račun SI56 6100 0003 0308 773, Astronomsko društvo Javornik, Štefanova ulica 9, 1000 Ljubljana.

Višina članarine je 40 EUR za zaposlene in 20 EUR za vse ostale.

Navodila za plačevanje članarine so na <http://www.adj.si/Drustvo/KakoSeVclanim>.

Članarino lahko plačate tudi s skeniranjem QR kode v svoji bančni aplikaciji (v aplikaciji DODAJTE LETO, za katerega plačujete članarino, in po potrebi popravite znesek):

Aram Karalič

Objekti globoko v vesolju junija

Junija opolnoči kulminirajo ozvezdja, v katerih se kar tare zanimivosti: poleg Rimske ceste same vidimo kar nekaj objektov globoko v vesolju. Za opazovanje pa imamo ta mesec na voljo najmanj teme, v kresni moči le dve uri tri četrt. Središče Rimske ceste v Strelcu je polno odprtih kopic: *NGC 6494* (*M 23*), *NGC 6520**, *NGC 6531* (*M 21*), *NGC 6603* (*M 24*), *NGC 6613* (*M 18*), *IC 4725* (*M 25*) in *NGC 6716*, tri pa so za nameček zavite v svetleče meglice, namreč *NGC 6514* (*M 20*),

*NGC 6523** (*M 8*) in *NGC 6618** (*M 17*). Tam je tudi precej kroglastih kopic, *NGC 6626* (*M 28*), *NGC 6637* (*M 69*), *NGC 6656** (*M 22*), *NGC 6681* (*M 70*), *NGC 6715* (*M 54*), *NGC 6809* (*M 55*), *NGC 6531* (*M 21*), pa tudi ena planetarna meglica, *NGC 6818**. V Kači sta dve odprti kopici, *IC 4756** in v meglico zavita *NGC 6611** (*M 16*), v Ščitu sta dve, *NGC 6694* (*M 26*) in *NGC 6705** (*M 11*), v Liri pa poleg kroglaste kopice *NGC 6779* (*M 56*) ni težko najti tudi planetarno meglico *NGC 6720** (*M 57*). Zvezdica pomeni, da je objekt viden tudi pri svetlobnem onesnaženju.

*NGC 6720** (*M 57*) je seveda znameniti Prstan, Obročasta meglica v Liri, premera dobre ločne minute. Leži le malce nad galaktično ravnino 2300 svetlobnih let daleč. Vse kaže, da ni prava planetarna meglica, torej krogelna lupina, ampak da gledamo v votel valj skoraj vzporedno z njegovo osjo, ki ga vzbuja k sevanju zvezda v središču s površinsko temperaturo okoli 110.000°K. Ta zvezda je ob koncu svojega jedrskega obdobja v življenju že dalj časa odmetavala svoj plašč, saj to, kar vidimo, obdaja trikrat večji ovoj plinov, ki jih zaznajo le inštrumenti.

*NGC 6656** (*M 22*), nad pokrovom Čajnika v Strelcu, leži malo pod galaktično ravnino 10.400 svetlobnih let daleč in je navidez malce večja od polne lune. Najsvetlejša kroglasta kopica na našem nebu je, vsebuje pol milijona zvezd razporejenih v krogli s premerom 200 svetlobnih let. S Hubblovim teleskopom so v njej s pomočjo mikrolečenja opazili precej teles, ki so le 80 krat večja od Zemlje. Ker pa je tudi le stopinjo pod ekliptiko, se tam dostikrat znajde kako telo našega osončja in ponudi zelo zanimiv pogled.

Rok Vidmar

V A B I L O

Vabimo vas na redni mesečni sestanek Astronomskega društva Javornik, ki bo v torek 17. junija 2025 ob 18.00 uri. Sestanek bo potekal v prostorih Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani na Jadranski cesti 19 v predavalnici F4 (prvo nadstropje). Hkrati se bo sestanka mogoče udeležiti tudi daljavo prek povezave <https://private.vid.arnes.si/rxdq-4sdw-8qh7>.

Pogledali si bomo prispevek o tem, ali se energija ohranja ali ne.

Prispevek najdete na povezavi <https://www.youtube.com/watch?v=lcjdwSY2AzM>.

Vabljeni!

Bernard Ženko

Dodatne informacije o tem in preteklih predavanjih najdete na <http://www.adj.si/MesecniSestanki/>.

Efemeride junij 2025

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.06.	05:15	20:46	10:41	01:02	CEST
05.06.	05:13	20:49	15:12	02:12	CEST
10.06.	05:11	20:52	20:43	03:56	CEST
15.06.	05:10	20:55	—	08:49	CEST
20.06.	05:11	20:56	01:28	15:11	CEST
25.06.	05:12	20:57	04:29	21:41	CEST
30.06.	05:14	20:57	10:46	—	CEST

Planeti:

- ★ **Merkur** je viden v drugi polovici meseca, ko zahaja okoli pol enajstih. Sredi meseca se iz ozvezdja Dvojčkov preseli v ozvezdje Raka.
- ★ **Venera** je junija Danica in vzhaja okoli pol treh zjutraj. Sredi meseca se iz ozvezdja Rib preseli v ozvezdje Ovna, konec meseca pa še v ozvezdje Bika.
- ★ **Mars** je sprva na nebu do enih zjutraj, nato pa zahaja vse bolj zgodaj in ga lahko konec meseca v ozvezdju Leva opazujemo le še do polnoči.
- ★ **Jupiter** je viden v prvem delu meseca, ko v ozvezdju Bika zahaja okoli desetih.
- ★ **Saturn** na začetku junija vzhaja okoli pol treh,

konec meseca pa že pred eno uro zjutraj. Giblje se v ozvezdju Rib.

- ★ **Uran** se v ozvezdju Bika prikaže sredi meseca, ko vzhaja okoli štirih, konec meseca pa je na nebu že pred tretjo.

Poletje se začne 21. junija ob 4:42.

Urška Pajer

Napišite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, skratka – karkoli, kar bodo ostali člani društva z zanimanjem prebrali.

Aram Karalič

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov info@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EX